

Pályázat magyar-svéd diplomáciai kapcsolatok A magyar-svéd diplomáciai kapcsolatok felvételének körülményei

Periódus: 1961 – 1974

Dr. Vincze János
Budapest

e-mail: ndp@t-online.hu

Nemzetközi helyzet

Magyarország a II. világháború után a Szovjetunió által megszállt ország volt és a külpolitikáját Moszkvában döntötték el. Erre csak egy példát említünk: 1962. november 7-én Kádár János, Moszkvában megkapta Hruscsov beleegyezését az általános amnesztiához. November 20-án, a VIII. Kongresszuson Kádár bejelentette az általános amnesztiát. 1963. március 21-én Kádár általános amnesztiát rendelt el, de ezt nem a pártban, hanem az Országgyűlésben hirdette ki. Jelen pályázati cikkünkben ezzel nem kívánunk foglalkozni.

Magyarországnak a külpolitikájában a II. világháború után – a másik kevésbé – de jelentős tényező volt az ENSZ.

Az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) egy nemzetközi szervezet, melyet a második világháború után, 51 részt vevő ország, mint alapító tag, 1945-ben azzal a céllal alapították, hogy megelőzzék a háborúkat és lehetőséget adjanak az országoknak problémáik megtárgyalására. Magyarország – a világháború veszteseként – nem lehetett alapító tagja az ENSZ-nek, csak 1955. december 14-én csatlakozhatott a világszervezethez.

A mindössze 10 hónapos tagsággal rendelkező Magyarországon 1956 októberében kitört a forradalom, melynek világviszhangja lett. Ezzel e cikkünkben nem fogunk foglalkozni, mert több mint 100 cikkben és számos könyvemben¹ részletesen írtam e történelmi jelentőségű eseményről. [1] Viszont e forradalommal kapcsolatosan jelentős eseménysorozat történt, amely – több éven keresztül – megterhelte a magyar ENSZ kapcsolatokat és jelentős külpolitikai hatása is volt.

1956-ban, az országunk külpolitikai mozgásterét, lehetőségeit illetően, a magyar társadalom, a kivitelezhetőnél radikálisabb illúziókban ringatta magát. Általános volt az az illúzió, hogy az ENSZ – amely Magyarországot 1955 decemberében vette fel tagjai közé – képes hatékony közvetítésre a szuperhatalmak között felmerülő konfliktusok esetében is, így általános volt a remény, hogy a Biztonsági Tanács vagy a Közgyűlés a világ közvéleményének támogatásával hatékonyan tudja befolyásolni a szovjet politikát a magyarországi helyzet békés megoldása érdekében. [2] Az összes magyar sajtóban, 1956. november 3-án óriási cikkek jelentek meg a magyar helyzetnek a tárgyalásáról a Biztonsági Tanácsban. Az alábbiakban az *Igazság*² vezércikkéből idézünk részleteket:

A Biztonsági Tanács a magyar helyzetről tárgyal

¹ Vincze János: *Igazságot az 1956-os Emlék-képeknek!* NDP K., Budapest, 2004., ISBN: 963 86707 2 X

Vincze János: *Igazságot az 1956-os Forradalomnak!* NDP K., Budapest, 2006., ISBN: 963 86975 5 5

Vincze János: *Igazságot az 1956-os egészségügyieknek!* NDP K., Budapest, 2008., ISBN: 978 963 9775 10 7

Vincze János: *Igazságot az 1956-os Corvin köznek!* NDP K., Budapest, 2011., ISBN: 978 963 9775 30 5

Vincze János: *Így láttam én Ferencvárost! (1956–2012)* NDP K., Budapest, 2012., ISBN: 978 963 9775 47 3

Vincze János: *Igazságot az 1956-os forradalom szellemiségének!* NDP K., Budapest, 2016., ISBN: 978 963 9775 92 3

² *Igazság*, I. évf. 9. szám, 1. oldal, 1956. november 3. szombat

Henry Cabot Lodge amerikai nagykövet a Szovjetunió magyarországi katonai lépéseit pénteken este „megdöbrentőnek” minősítette és kijelentette, hogy az ENSZ nem lehet tétlen szemlélő. Az ENSZ Biztonsági Tanácsának sürgősen összehívott ülésén mondott beszédében az amerikai küldött felkérte kartársait, vegyék fontolóra, hogy mit lehet most tenni, „hogy támogassuk a bátor magyar népet a szabadságért vívott küzdelemben”.

Lodge azután emelkedett szólásra, miután Arkagyij Szoboljev szovjet küldött – sikertelenül – igyekezett megakadályozni a magyarországi helyzet megvitatását. A tanács 10:1 arányban megszavazta az ügy tárgyalását. Egyedül a Szovjetunió szavazott a kérdés megvitatása ellen.

Az Egyesült Államok képviselője kijelentette, a Tanács nem teheti meg, hogy figyelmen kívül hagyja a Hammarskjöld főtítkárhoz csütörtökön megérkezett felhívást, amelyben Nagy Imre magyar miniszterelnök azt kérte, hogy az ENSZ védelmezze Magyarország újonnan kinyilvánított semlegességét. Lodge hangoztatta: hasznos lenne, ha a magyar kormány külön megbízottat küldene New-Yorkba a vitán való részvételre. Lodge és más nyugati küldöttek a korábbiakban kétségbe vonták a Tanács asztalánál helyet foglaló Szabó János megbízólevelének hitelességét. Koós Péter jelent meg a Tanács múlt vasárnapi ülésén Magyarország képviselőjeként, de azóta leváltották. ...

Louis de Guiringaud francia küldött kijelentette, hogy „egyrészt az államközi kapcsolatok terén a magyar függetlenség és szuverenitás flagrns megsértéséről van szó, másrészt pedig, ami a népek közötti kapcsolatokat illeti, a népek elismert önrendelkezési jogának megsértéséről”. A francia küldött hangoztatta, abban az esetben, ha „vétó” miatt nem lehetne a helyzetnek megfelelő határozatot hozni tervbe kell vennünk a rendkívüli közgyűlés azonnali összehívását. ...

Emilio Nunez-Portuondo kubai küldött felszólalásában hangoztatta, a Tanácsnak elegendő értesülése van ahhoz, hogy a magyarok megsegítésére siessen. Kuba képviselője a továbbiakban indítványozta, hogy az ügyben készítendő határozat-tervezetnek az alábbi előírásokat kellene tartalmaznia:

- Haladéktalanul szólítsák fel a Szovjetuniót, hogy vonja ki csapatait Magyarország területeiről.
- Ismerjék el a magyar népnek azon elvitathatatlan jogát, hogy tetszése szerinti kormányformát válasszon.
- A Biztonsági Tanács állítson fel bizottságot, amely ellenőrizné azoknak az intézkedéseknek a végrehajtását, amelyeknek a célja a magyar nép nemzeti függetlenségének biztosítása.

Az Egyesült Királyságot képviselő Pearson Dixon hangoztatta: Nagy-Britannia örömmel üdvözölte Nagy Imrének azt a nyilatkozatát, hogy hazája kilép a varsói szerződésből és az a szándéka, hogy semleges nemzet legyen.

Szoboljev szovjet küldött azt mondotta, hogy Nagy Imrének azok a kijelentései, amelyek szerint újabb szovjet fegyveres erők léptek Magyarország területére, teljes mértékben alaptalanok.

Csang nacionalista kínai küldött ekkor félbeszakította Szoboljevet és rámutatott, hogy a magyar kormánytól újabb közlés érkezett az ENSZ-hez, amely megerősíti, hogy további szovjet csapatok érkeztek az országba.

(Az ülést szombaton délután helyi idő szerint 3 órakor /magyar idő szerint este 9 órakor/ folytatják.)

MAGYAR IFJÚSÁG	Eisenhower elnök 20 millió dolláros élelmiszer és egyéb segélyt ajánlott fel a forradalmi Magyarországnak – jelentik Washingtonból
AZ IFJÚMUNKÁSKOK FORRADALMI TANÁCSÁNAK LAPJA I. évfolyam 3. szám Ára 30 fillér 1956. november 3. szombat	Figyeld a 4. oldalt: Közzöljük a szeretet üzeneteit!
A magyar kormány szóbeli jegyzékei a Szovjetunióhoz	
Tiltakozás az újabb csapatmozdulatok ellen – Kijelölték a küldöttségeket a szovjet csapatok kivonásának megtárgyalására	
A Biztonsági Tanács megkezdte a magyarországi helyzet tárgyalását	

Hasonló szövegű és tartalmú írásokat közöltek az összes akkor megjelenő lapok: *Népszabadság*, *Magyar Nemzet*, *Új Magyarország*, *Magyar Honvéd*. 1956. november 4-én és még november 5-én is foglalkoznak ezzel a témával, majd megszűnt az igaz és valós információközlés. A fenti dokumentumok megtévesztették a magyar nép nagy többségét és azt az illúziót keltették bennünk, hogy a nyugati hatalmak, ha nem is direkt, de közvetve az ENSZ-en keresztül támogatni fogják a magyarság harcát, a betolakodott szovjet csapatokkal szemben.

Az ENSZ-ben, 1962. szeptember 24-én 43 szavazattal 34 ellenében 19 tartózkodás mellett a magyar ügy ismét a Közgyűlés tárgysorozatába kerül. Kádár 1963. márciusában általános amnesztiát rendelt el. 1963 júliusában U Thant főtitkár Magyarországra látogatott, és királyi pompával fogadták. Az ENSZ-ben 1963-ban a Közgyűlés napirendjén, már nem szerepel a magyar kérdés tárgyalása.

E közben változik – a nemzetközi tudományos életben – a külföldre menekült magyar szakemberek megítélése. A továbbiakban ezzel kívánunk foglalkozni, mert ennek számos diplomáciai vonatkozása is van a magyar-svéd kapcsolatokban.

Magyar tudósok a nyugati országokban

A II. Világháborút követően, de az 1956-os forradalom miatt is gyakorlatilag egy óriási népvándorlás indult meg Magyarországról a nyugati országok felé. E kivándorlásban – a legnagyobb sajnálatunkra – nagyon nagyszámú alkotó értelmiségi hagyta el országunkat. Ezek, mert általában jól beszéltek idegen nyelveket, kiválóan beilleszkedtek a legkülönbözőbb országok ottani életébe és rendkívül sikeres személyekké váltak. A különböző tudományágakban és a kultúra különböző területein sikeres személyekről, kezdetben Magyarországon – e periódusban 1945–1974 között – nagyon negatív tartalmú írások jelentek meg, hazaárulóknak, fasisztáknak nevezték őket. Ez a megbélyegzés nagyon rosszul esett e kimagasló eredményeket elért személyiségeknek. [3] Jelen cikk írója és társszerzői, az *Emlékezünk orvosainkra*³ könyvsorozatban, több mint 100 olyan természettudományos szakemberről emlékeztek meg, akik e periódusban, a nyugati országokban, szakmai tevékenységükkel komoly nemzetközi tekintélyt vívtak ki. Egy nagyon szubjektív és tömör felsorolását adtuk meg, az 1950-es években a nyugati országokban élő jelentősebb magyar személyiségeknek.

Személyiségek

Matematika: Kemény János, Erdős Pál, Pólya György, Dienes Pál, Szegő Gábor, Halmos Pál, Lax Péter, Izsák Imre Gyula,

Információelmélet: Neumann János, Gábor Dénes

Fizika: Forró Magdolna, Lánczos Kornél, Wigner Jenő, Szilárd Leó, Jendrassik György, Teller Ede, Bay Zoltán, Papp György, Bródy Imre, Lassovszky Károly, Orován Egon, Polányi Mihály, Kahán Theó, Telegdy Bálint

Kémia: Zechmeister László, Hevesy György, Polányi János, Oláh György, Róna Erzsébet, Pacsu Jenő

Biológia: Ludwig von Bertalanffy, Laki Kálmán, Lábos Elemér, Klein György, Klein Éva

Orvostudomány: Szentgyörgyi Albert, Selye János, Békésy György, Verzár Frigyes, Gáspár Béla, Szondi Lipót, Jakó Géza, Schick Béla, Matoltsy Gedeon, Dallos József, Missura Tibor, Kürthy Miklós, Kabay János, Berde Botond, Csilléry András, Jólesz Ferenc, Kótay Pál, Marghescu Sándor, Meduna László, Róbert László, Alexander Ferenc

Mérnök: Telkes Mária, Kármán Tódor, Domokos István, Galamb József, Mihály Dénes, Goldmark Péter Károly, Orsós Ferenc, Juhász Kálmán, Izsák Imre, Barényi Béla, Okolicsányi Ferenc, Barnóthy Jenő, Pécsi Eszter, Kazinczy Gábor, Papp A. Remig, Csonka János ifj., Schweitzer Pál, Olgyay Aladár, Olgyay Viktor, Hoff Miklós

Közgazdász: Harsányi János, Balogh Tamás, Káldor Miklós, Bauer Péter Tamás

³ Vincze János: *Emlékezünk orvosainkra*. tudománytörténeti sorozatban eddig 50 kötet jelent meg; NDP K., Budapest, 2008–2020-ig. A részletes írásokat, mintegy 1000 társszerzővel közösen publikáltuk.

Régész: Lengyel Alfonz

Úrkutató: Pavlics Ferenc, Bejczy Antal, Oberth Hermann

Feltaláló: Bíró László József, Mihályi József, Szász Nándor, Járay Pál, Rott Andor, Valkó Imre

Ez csak egy része azon magyar szakembereknek, akik itthon disszidenseknek számítottak, nem volt szabad beszélni róluk és az itthon maradt családtagok, gyakran komoly retorziókat is kénytelenek voltak elszenvedni.

„Mars-lakók”

A „marslakók” kifejezés olyan neves magyar tudósok (többnyire, de nem kizárólag fizikusok és matematikusok) csoportjára vonatkozik, akik a XX. század folyamán az Egyesült Államokba emigráltak.

Marx Györgynek *A marslakók érkezése*⁴ című könyvéből idézünk:

„Az Univerzum hatalmas kiterjedésű, csillagok milliárdjai vannak benne, közülük sok hasonló a mi Napunkhoz. Számos csillag körül bolygók is keringhetnek... A legegyszerűbb élőlények szaporodnak, természetes kiválogatódás folytán fejlődnek, egyre komplexebbé válnak, végül is aktív gondolkodólények alakulnak ki. Civilizáció, tudomány, technika bontakozik ki. Új és friss világokra vágyva elutaznak a szomszédos bolygókra, később a közeli csillagok bolygóira, így szétterjednek az egész Galaktikában. Ilyen magasan fejlett tehetséges népek aligha hagyhatják figyelmen kívül ezt a csodaszép bolygót, a Földet. – És ekkor Fermi elérkezett a lényeges kérdéséhez: – Ha mindez így igaz, hát akkor hol vannak ők? Szilárd Leónak jó humorérzéke volt, így válaszolta meg Fermi retorikáját: – Itt vannak közöttünk, de magyaroknak mondják magukat.” [4]

Amerikában marslakóknak nevezett magyar emigráns tudósok: Kármán Tódor, Szilárd Leó, Wigner Jenő, Neumann János és Teller Ede⁵ életútja meglehetősen hasonló, de könnyű még sok hasonló életpályát felsorolni, Marx György a könyvében 20 személyt említ meg. Marx György szerint a magyar tudósok földönkívüli származását bizonyítja, hogy Szilárd Leó, Neumann János, és Kármán Tódor nevét nem találhatjuk meg Budapest térképén, de a Holdon kráterek viselik a nevüket: Szilárd (kráter), Neumann (kráter), Kármán (holdkráter). Van egy kráter a Marson is, amelyet Kármánról neveztek el.

Amikor feltették a kérdést Teller Edének: Kik a marslakók? – aki különösen büszke volt angol monogramjára: *E.T.* (az *extraterrestrial*, ’földönkívüli’ rövidítése) – aggódó arcot mutatott, és azt mondta: „Kármánnak járhatott el a szája”.

Mivel mindannyian erős akcentussal beszéltek angolul (Lugosi Béla⁶ színész tette híressé), kívülállóknak számítottak az amerikai társadalomban. A magyar tudósok látszólag emberfeletti értelemmel rendelkeztek, érthetetlen anyanyelvet beszéltek, és egy kis távoli országból érkeztek. Ez oda vezetett, hogy marslakóknak hívták őket, majd ezt az elnevezést maguk is átvették.

A teória az volt, hogy a magyar tudósok valójában egy marsi felderítőcsapat leszármazottai, akik 1900 körül Budapesten landoltak. Később azonban távoztak, miután a bolygót alkalmatlannak találták, de több gyereket a Földön hagytak, akik mind híres tudósok lettek. Neumann János számos tényt használt fel ezen állítás alátámasztására, mint például a marslakók szülőhelyeinek közvetlen földrajzi közelsége; a jól követhető karrierút, amely a kémia iránti érdeklődéssel indult el, majd a kérdéses egyént német egyetemekre vezette az illetőt, ahol a fizika felé fordult, s végül a marslakó Európából az Egyesült Államokba távozott.⁷

⁴ Marx György: *A marslakó érkezése*.

⁵ Kármán Tódor

Szilárd Leó

Wigner Jenő

Neumann János

Teller Ede

⁶ Lugosi Béla – Született: Lugos, 1882. október 20; Meghalt: Los Angeles, 1956. október 16.

⁷ Kopátsy Sándor: *A magyar marslakók titka*. C E T. Belvárosi Könyvkiadó, 2002. ISBN: 963 9114 634

Marton Kati: *Kilenc magyar aki világgá ment* megváltoztatni a világot.. Corvina K., Bp., ISBN: 978-963-13-5925-14

Szilárd Leó használta ezt a kifejezést, aki viccesen azt állította, hogy Magyarország a Marsról érkező idegenek frontja. Szilárd arra a kérdésre adott válaszában, hogy miért nincs bizonyíték a Földön Túli intelligens életre annak ellenére, hogy annak nagy a valószínűsége, így válaszolt: „Már itt vannak közöttünk, csak magyarnak mondják magukat.”

Véleményünk szerint a „marslakókat” Szilárd Leó négy vezérlő elve jellemzi e legjobban:

1. Légy más!
2. Lényegről gondolkodj, hagyd másra a részleteket!
3. Légy tisztességes!
4. A jövőre koncentrálj!

A marslakók nemcsak a világ tudományos életében, és a demokráciák győzelmében teljesítettek történelmi jelentőségű szolgálatot, hanem azzal is, hogy életükkel rámutattak arra, hogyan kell élni, hogyan kell szolgálni a tudományt és az emberiséget. [5]

Magyar Nobel-díjasok a II. világháborúig

A természettudományok terén azon személyiségeket értékeljük a legfelsőbb fokon, akiknek sikerült elérniük, hogy Nobel-díjban részesítsék őket. Nobel-végakaratainak megfelelően viszont csak három természettudományokban adnak ki Nobel-díjakat: fizika, kémiai, és fiziológiai vagy orvostudomány. Nobel-díjakat 1901-től adnak ki.⁸

- 1. Lénárd Fülöp** (1862–1947), a fizikai Nobel-díjat 1905-ben kapta,
„a katódsugarakkal kapcsolatos munkásságáért”.

Lénárd Fülöp a modern fizika XX. századi forradalmának egyik legnagyobb egyénisége volt, a modern kísérleti fizika úttörőjének tekinthető, s aki elsőként részesült Nobel-díjban a magyarok közül. Érdeklődését először az elsődleges besugárzás utáni késleltetett fénykibocsátás) jelensége keltette fel. Megfigyelte, hogy ezek a folyamatok nyomnyi mennyiségű átmeneti és ritka földfémekkel katalizálhatók. Rájött, hogy a katódsugarak áthatolnak vékony alumínium rétegen. Ezt nevezte el a szakirodalom **Lénárd-ablaknak**. Lénárd rámutatott, hogy a fémek szerkezete nem homogén, hanem legnagyobb részben üres, és csak egy parányi tartománya nyeli el a katódsugarakat. Ez jelentős lépés volt a Thomson által később megfogalmazott atommodell irányába. Arra a meggyőződésre jutott, hogy az atomok pozitív és negatív részecskékből állnak, ezek a térnek csak igen kis részét töltik ki (dinamida-elmélet).

- 2. Bárány Róbert** (1876–1936), az 1914. évi fiziológiai vagy orvostudományi Nobel-díj kitüntetésétje:

„a vesztibuláris apparatus (egyensúlyszerv) fiziológiájával és kórtanával kapcsolatos munkáiért”.

Az első világháború kitörésekor rokkantsága és biztos orvosi állása ellenére önként jelentkezett a frontra. A Przemyślben volt katonaeorvos és miután az oroszok az erődöt 1915-ben elfoglalták, fogságba esett. Az iráni határ mellett egy turkesztáni hadifogolytáborban tartották fogva. Innen a svéd Károly herceg személyes közbenjárására, a Vöröskereszt segítségével szabadult 1916-ban, és ebben az évben átvehette az 1914-ben neki ítélt orvosi Nobel-díjat. A háború után, a kollégái még tudós mivoltát is kétségbe vonták, nem engedték professzori székhez jutni és etikai vétségben is elmarasztalták. Ez a tipikus földönfutóvá tevés esete. Egy Nobel-díjas tudóst, nem engednek katedrához jutni és hazáját is kénytelen elhagyni. Svédországba távozott, ahol 1926-tól haláláig az uppsalai egyetem fül-orr-gégészeti tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára volt.

⁸ Vincze János: *Magyar Nobel-díjasok*. NDP K., Budapest, 2020. ISBN: 978-963-57197-14

3. Zsigmondy Richárd (1865–1929) az 1925. évi kémiai Nobel-díj kitüntetettje:

„a kolloid oldatok heterogén természetének magyarázatáért és a kutatásai közben alkalmazott módszerekért, amelyek a modern kolloidkémiaiban alapvető jelentőségűek”.

Kutatói tevékenysége alapvetően a kolloid rendszerek vizsgálatához kapcsolódik. Az igazi felfedezés viszont az volt, amivel bizonyítani tudta, hogy a kolloid oldatok heterogén rendszerek, és a kolloid rendszerek átmenetet képeznek a szuszpenziók és az oldatok között. A kolloidokon végzett kutatásai olyan meghatározóak voltak, hogy sok irodalomban a kolloidkémia tudomány megteremtőjének is tekintik. Megszerkesztette az ultramikroszkópot. E műszer működésének alapja az ún. Tyndall-jelenség. A vizsgálandó oldatot oldalról világította meg, s a kolloid részecskén a fény szóródik.

4. Szent-Györgyi Albert (1893–1986) a fiziológiai vagy orvostudományi Nobel-díjat 1937-ben kapta

„a biológiai égésfolyamatok terén tett felfedezéséért, különösen a C-vitamin, valamint a fumár-katalízis vonatkozásában”.

Szent-Györgyi 1947-ben hagyta el Magyarországot és mint minden külföldre távozott magyar szakembert, itthon a szakmai közvélemény, párt utasításra hazaárulónak tekintettek, nem lehetett róluk beszélni, publikációikat nem idézhették. Éppen e gyalázkodás miatt ezen külföldre távozott világhírű szakembereink nem tartották a kapcsolatot a hazai tudományos intézetekkel elsősorban az MTA-val. 1949-ben ezeket törvénysértő módon – a magyar ellenes Rusznyák vezetésével – az egyötöd kizárta a négyötödöt az Akadémiából. Az Akadémiai vezetése a csak érettségivel rendelkező Gerő Ernő akadémikusra támaszkodott!!!

Szent-Györgyi Albert miután elhagyta Magyarországot, mindössze kétszer látogatott haza a Szegedi Biológia Központ megnyitásakor 1973-ben és a Szent Koronának, az Egyesült Államokból történő visszahozásakor (1978 januárjában), mint az amerikai delegáció tagja.

5. Hevessy György (1885–1966) az 1943-as kémiai Nobel-díjat 1944-ben kapta:

„a kémiai folyamatok kutatása során az izotópok indikátorként való alkalmazásáért”.

Az első biológiai nyomjelzési kísérletet 1923-ban végezte, amikor azt tanulmányozta, hogyan veszi fel a növény a jelzett ólmot tápoldatából és az így jelzett növény hogyan adja vissza a jelzett sókat az inaktív környezetbe. A nyomjelző technika felfedezésén és alkalmazásán kívül még egy jelentős eredményt kell kiemelnünk: a 72. elemnek – a hafniumnak – felfedezését, amit Coster-rel együtt végzett.

* * *

A fenti Nobel-díjasokról részletesen írtunk a könyvünkben, melynek címe: *Magyar Nobel-díjasok*. [6] A következő évtizedekben is számos magyar szakember részesült e nemzetközi elismerésben és kijelenthetjük, hogy zsenik voltak. Ezért álljon itt néhányuktól egy-egy idéző gondolat.

Harsányi János: „A legtöbb tudományos eredmény akkor születik, amikor kettő, vagy több diszciplínában dolgozik, és az egyik diszciplínában szerzett tudását eredményesen átviszi egy másik – talán távoli – diszciplínába.”

Oláh György. „A hibákat úgy lehet elkerülni, hogy barátokat tartunk, akik hajlandók időt áldozni felfedezéseink kísérleti ellenőrzésére. De még hatékonyabb módszer, ha ellenségünk van. Egy ellenség hosszú időt és fejtörést hajlandó arra áldozni, hogy megkeresse nagy és apró hibáinkat, és ezért nem is tart igényt ellenszolgáltatásra. Csak az a baj, hogy ritka az igazán tehetséges ellenség, legtöbbjük nagyon is átlagos képességű.”

Szent-Györgyi Albert: „Magyar vagyok, miként a múltban is magyar voltam. Mint magyar ember azt kívánom, hogy Magyarország a »nagy nemzetekhez« tartozzék. Egy nemzet igazi nagysága nem katonai erején múlik. Egy ország határait nem lehet kiterjeszteni anélkül, hogy másokat bántanánk. Az intellektuális életben viszont a nagyság csak az emberek értelmén múlik. Ebben az értelemben kívánom, hogy Magyarország a világ legnagyobb nemzeteinek egyike legyen.”

1.b rész

„ ... Ó, hát a Nobel-díj! Annak nagyon örültünk, mert akkor már tizenöt éve nem találkozhattam a bátyámmal, és mint legközelebbi rokon, én is meghívást kaptam a stockholmi díjátadóra. De ahhoz a tíz évvel ezelőtti eseményhez egy igen mulatságos történet tartozik. Ugyanis a meghívóban azt írták, hogy az ünnepségen a vendégek is viseljék a kitüntéseiket, mégpedig „eredetiben”! Nekem semmiféle kitüntetésem nem volt, se eredetiben, se másolatban, de nem akartam megszegni a protokollt, keresgélni kezdtem valami kitüntetésnek látszó kitűzőt. Végül csak a Magyar Nők Demokratikus Szövetségének jelvényét találtam egy fiók mélyén. Egyébként semleges, vállalható jelvény volt, egy nőt és egy gyereket ábrázolt, s alul a szövetség nevének alig kivehető kezdőbetűi.

A Nobel-díjat maga VI. Gusztáv Adolf svéd király adta a kitüntetetteknek.

3. ábra. VI. Gusztáv Adolf átadja Békésy Györgynek a Nobel-diplomát és érmet. [9]

4. ábra. nemes Békésy György: Nobel diplomája [9]

Az ünnepség utáni állófogadáson a svéd király maga is elvegyült a különböző rendjeleinkkel csilingelő nők és férfiak között. A bátyám mellén is volt néhány német és amerikai aranymedál, és

amikor Gusztáv Adolf hozzánk lépett, a bátyám bemutatott neki. A király kedvesen bólintott, aztán töprengve meredt az én jelvényemre. Olyan hosszasan nézegette, hogy a jelenet kezdett kínossá lenni, már mindenki felénk fordult, bennünket figyelt. Végre megszólalt.

- Nagyon érdekes. Még soha nem látta ilyen kitüntetést.
- Ebben biztos vagyok felség! – vágtam rá gyorsan, nehogy megkérdezze, mint jelent az M.N.D.Sz..” [10]

1.2 rész

A Nobel-díj adományozásának megszervezése

A természettudományokat művelők körében, különös értékűeknek tartották azon kutatókat, akik Nobel-díjat kaptak. Az elsőket 1901-ben adták ki. Mivel régóta ez az egyetlen olyan tudományos elismerés, amely a szélesebb közönség előtt is ismert, a Nobel-díj ma már valószínűtlenül nagy tekintélynek örvend. Nobel-díjat öt kategóriában osztanak ki, úgymint fizika, kémia, fiziológia vagy orvostudomány, irodalom és a béke ügye. Létezik egy Alfred Nobel-emlékdíj, melyet a közgazdaság tudományában osztanak ki 1969 óta. [7]

A fiziológiai vagy orvostudományi díjat egy stockholmi orvostudományi kutatóintézet és egyetemi továbbképző és a Karolinska Intézet kijelölt munkatársai szavazzák meg.

Stockholm minden évben nagy izgalommal várja október 10-e körül azt a napot, amelyen egy-egy nap késéssel – az Akadémia sajtótájékoztatóján – bejelentik az azévi fizikai, kémiai és orvostudományi Nobel-díjjal kitüntetettek nevét.

Az Alapszabály alapján:

„minden díj megosztható egyenlő mértékben két olyan tudományos mű között, melyek a díjra érdemesnek tekintendők. Ha két vagy három személy vett részt egy díjazásra kerülő munkában, közösen kell megkapniuk a díjat. Egy díj semmiképpen sem osztható meg háromnál több személy között.”

„Senki sem vehető figyelembe valamely díj várományosaként mindaddig, amíg egy jelölésre jogosult személy nem jelöli írásban”.

A jelölési folyamatban való széles nemzetközi részvétel sok tekintetben ellensúlyozhatja azokat a veszélyeket, amelyek a kis létszámú és kizárólag svédekből álló Nobel-bizottságok beltenyészettségéből fakadnak. Napjainkban a jelölésre felkérő levelek ezreit postázzák ki minden ősszel, amelyek a válaszok határideje a következő esztendő február 1-i.

A fiziológiai vagy orvostudományi díjra a következők nyújthatnak be jelölést:

- a Karolinska Intézet orvosi tárgyakat oktató professzorai közül választott 50 tudós, akik a Karolinska Választmányát alkotják;
- a Királyi Svéd Tudományos Akadémia orvosi osztályának svéd és külföldi tagjai;
- fiziológiai vagy orvostudományi Nobel-díjasok;
- svéd, dán, finn, izlandi és norvég orvosprofesszorok;
- más országok kiválasztott oktatási intézményeiben orvosi tantárgyakat oktató professzorok (a kiválasztás évről évre változik);
- jelölésre szóló egyedi felkérést kapó más tudósok.

Január végén, amikor együtt van az az évre szóló összes jelölés, a Nobel-bizottságok áttekintik a javaslatokat. A bizottsági tagok szintén jogosultak jelölésre, így aztán ha olyasvalakik hiányoznak a jelöltek közül, akiknek szerintük ott a helye, benyújtják azok, nevét, többnyire egymondatos ajánlás formájában.

Decemberben az új Nobel-díjasok körülbelül két hetet töltenek Svédországban a családjukkal. A díjátadási ünnepségre mindig december 10-én kerül sor, Alfred Nobel halálának évfordulóján. Íme a ceremónia:

A díjazottak, december 6-án érkeznek meg Stockholmba, kapnak egy autót sofőrrel és kísérral.

Illik a díjazott szülőhazáját képviselő nagykövetnek jelen lenni – a repülőtéren.

December 7. Sajtókonferenciákat, fogadásokat rendeznek, ilyenkor kiteszik a díjazott szülőhazájának zászlaját.

December 8. A díjazottak előadást tartanak és ezt publikálják. Előadás zászlóügy

December 10. A díjátadást ünnepélyes díszvacsora követi a stockholmi Városházán, ahol a kávé után a díjazottak rövid beszédet intéznek az egybegyűltekhez. Mindegyik szakterületről egy beszéd hangzik el, így ha két vagy három díjazott van valamelyik kategóriában, választanak maguk közül egy képviselőt.

December 11. Este vacsora a Királyi Palotában, 3 zászló?!

A stockholmi magyar követ nem járult hozzá a magyar zászló kitevéséhez 1961.12.11-én.

Orvosi Nobel-díj Békésy Györgynek – 1961-ben

Békésy György 1961-ben októberében elnyerte az orvostudományi Nobel-díjat:

„a belső fül, a csiga ingerlésének fizikai mechanizmusával kapcsolatos felfedezéseiért”.

De mielőtt az átadási ceremóniára térnénk, érdemes néhány mondatot az előzményekről. Ha megvizsgáljuk a II. világháború után Nobel-díjjal díjazottak nemzetiségét, azt állapíthatjuk meg, hogy egy negyedszázadok keresztül, nem fordul elő, hogy a díjazott szocialista országból lett volna. Nem kell egyértelműen politikai szándékot feltételezni, de a két világrendszer – a kapitalista és a szocialista – elszigetelődtek egymástól, ez a tudományra is érvényes volt. Ebből következett valószínűleg, hogy számbelileg kevés szocialista országban előre érkezett jelölés.

Noha Békésy 1946-ban elhagyta Magyarországot és az Egyesült Államokban élt, mégis megállapíthatjuk, hogy a XX. század első 5 évtizedében 5 magyar részesült Nobel-díjban, majd 1943-tól eltelik 28 (!) esztendő, míg újra magyar szakembert ér ez a nemzetközi megbecsülés. Békésy kitüntetése után visszaállt – a magyarok szempontjából – a rend és évtizedekként általában egy-egy magyar személy részesült e rendkívül értékes tudományos kitüntetésben. (Jelenleg: 20 magyar vagy magyar származású személy kapott Nobel-díjat).

A díjazottnak joga volt a díjazási ceremóniára ki vinni a családját. Lásuk röviden Békésy György családi vonatkozását.

Békésy György apai ágon erdélyi nemes leszármazott. Nagyapja Békésy József háza Kolozsvárott a Majális utca 38. szám alatt a mai nap is látható, Ezt jelen sorok írója kutatta ki.

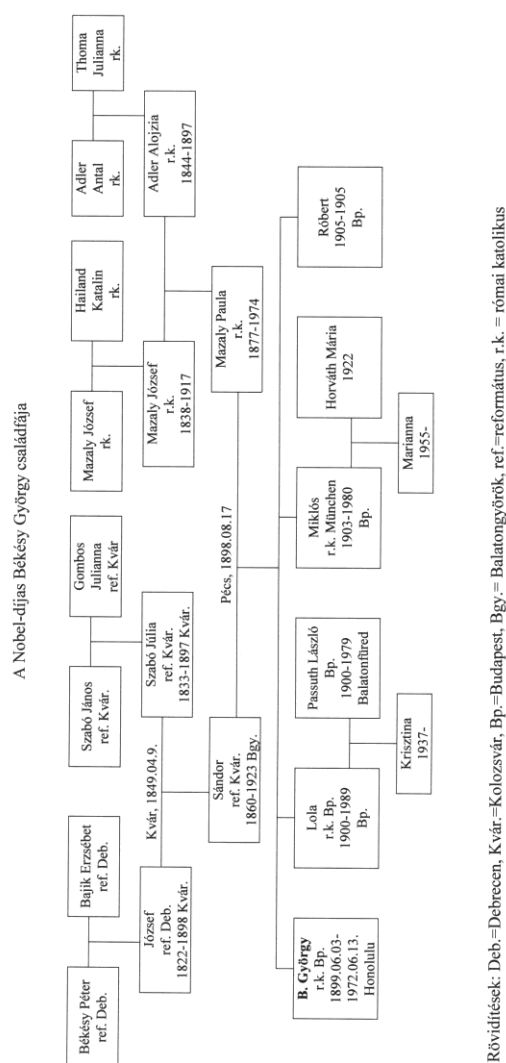

1. ábra. Békésy György nagyapjának a háza
Kolozsvárott, a Majális utca 38. szám alatt
(Jelenleg: Románia, Cluj-Napoca, Republicii u. 38. sz.)
A képet a szerző készítette.

1.3. rész

E házban született Dr. nemes Békésy Sándor az édesapa, aki a Kolozsvári Egyetem tanára volt, majd később diplomáciai pályára lépett. Békésy György szülei: Dr. Békésy Sándor és Mazaly Paula, Pécsen esküdtek meg 1898. augusztus 17-én. A Pécs-Székesegyház Római Katolikus Plébániájától megkaptuk a házassági levél másolatát (*Melléklet 1.*). Dr. Békésy Sándor és Mazaly Paulának a legnagyobb gyermeke volt György János József, aki Budapesten született, 1899. június 3-án. Testvére Lola 1900-ban született, férje Passuth László (1900–1979) író, s e házasságból született egy leány Krisztina 1937-ben. Lola elhunyt 1989-ben. A harmadik gyermek Miklós 1903-ban született és házasságot kötött Horváth Máriával. E házasságból született Marianna 1955-ben. Miklós elhunyt 1980-ban. Tehát Békésy György, Budapesten született 1899. június 3-án. Megkaptuk a Budapesti I. ker. Krisztinaváros Plébániájától a keresztlő lapját (*Melléklet 2.*), római katolikusnak keresztelték, 1899. június 21-én. Keresztnevei: György, János József. A keresztlő pap: Károly Ignác apát-plébános Pécsen. [8]

Békésy György nem nősült meg, és alábbiakban közöljük a családfát⁹, melyet e sorok írója kutató ki és állított össze.

2. ábra. A Békésy családnak a családfája
(készítette jelensorok szerzője)

⁹ Janos Vincze, Gabriela Vincze-Tiszay: *Prof. Dr. nob. Georg von Békésy, Nobel Laureate*. Humanities and Social Sciences. 2020; 8(5): 145–148.

A családfából megállapítható, hogy 1961-ben élt Békésy György édesanyja (Budapesten) valamint két testvére Lola (férje: Passuth László író – Budapesten) és öccse Sándor (felesége: Horváth Mária – Budapesten).

A Nobel alapítvány értesítette a stockholmi magyar követséget, hogy Békésy Györgynek az az óhaja, hogy a Nobel-díj átadási ceremónián részt vegyen a következő családtagjai: Édesanyja, Lola húga a férjével, Sándor öccse a feleségével. Ebben az időben a magyar stockholmi követ Korbacsics Pál. A konkrét indokra nem sikerült rábukkanunk, de Stockholmba Békésy György édesanyja nem érkezett meg. Íme, egy rövid visszaemlékezés Lolától¹⁰:

„... Ó, hát a Nobel-díj! Annak nagyon örültünk, mert akkor már tizenöt éve nem találkozhattam a bátyámmal, és mint legközelebbi rokon, én is meghívást kaptam a stockholmi díjátadóra. De ahhoz a tíz évvel ezelőtti eseményhez egy igen mulatságos történet tartozik. Ugyanis a meghívóban azt írták, hogy az ünnepségen a vendégek is viseljék a kitüntetéseiket, mégpedig „eredetiben”! Nekem semmiféle kitüntetésem nem volt, se eredetiben, se másolatban, de nem akartam megszegni a protokollt, keresgélni kezdtem valami kitüntetésnek látszó kitűzőt. Végül csak a Magyar Nők Demokratikus Szövetségének jelvényét találtam egy fiók mélyén. Egyébként semleges, vállalható jelvény volt, egy nőt és egy gyereket ábrázolt, s alul a szövetség nevének alig kivehető kezdőbetűi.

A Nobel-díjat maga VI. Gusztáv Adolf svéd király adta a kitüntetetteknek.

3. ábra. VI. Gusztáv Adolf átadja Békésy Györgynek a Nobel-diplomát és érmet. [9]

¹⁰ Sumonyi Zoltán: *Tessék mondani, milyen vallású?* Corvina, Kiadó, 2020., 146–147.o.

4. ábra. nemes Békésy György: Nobel diplomája [9]

Az ünnepség utáni állófogadáson a svéd király maga is elvegyült a különböző rendjeleinkkel csilingelő nők és férfiak között. A bátyám mellén is volt néhány német és amerikai aranymedál, és amikor Gusztáv Adolf hozzánk lépett, a bátyám bemutatott neki. A király kedvesen bólintott, aztán töprengve meredt az én jelvényemre. Olyan hosszasan nézegette, hogy a jelenet kezdett kínossá lenni, már mindenki felénk fordult, bennünket figyelt. Végre megszólalt.

- Nagyon érdekes. Még soha nem látta ilyen kitüntetést.
- Ebben biztos vagyok felség! – vágtam rá gyorsan, nehogy megkérdezze, mint jelent az M.N.D.Sz..” [10]

2. rész

Ha kézbe vesszük az 1961-es Nobel Évkönyvet és egy pillantást vetünk az 1961-ben kitüntettek diplomájára, akkor egy igen figyelemre méltó különbséget láthatunk. A Nobel-oklevelek többségén két aláírás található – Békésy Györgyén 37 aláírás szerepel! Ez is mutatja azt a kivételes elismerést, amelyet munkássága a tudomány világától kapott.

1961. november 8-án nemes Békésy György megtartotta Nobel előadását, melynek szövege teljes egészében megjelent Vincze János: *nemes Békésy György – az orvosi Nobel-díjas* [11] könyvében: „*A megfigyelés öröme és a belső fül mechanizmusa*”¹¹

December 10-én a díjátadást ünnepélyes díszvacsorán egy rövid beszédben köszöntötte az egybegyűlteket. E beszédet e cikk végén levő összefoglalóban, angol nyelven közöljük.

5. ábra. Az 1961. évi Nobel-díjasok. Balról-jobbra:
Robert Hofstadler, Ivo Andrić, Békésy György,
Melvin Calvin és Rudolf Ludwig Mössbauer

Amikor 1961 decemberében Georg von Békésy Stockholmban átvette az orvosi-élettani Nobel-díjat, csak a beavatottak tudták itthon, Magyarországon, hogy ki is a kitüntetett. Vezetéknévének magyaros hangzása, különösen az angol átírásban is meghagyott ékezetek mindenestre gyanút kelthettek az itthoni olvasókban. Akik persze nem voltak sokan. A napilapok szűkszavú híradásain kívül csupán néhány kis példányszámú szakmai folyóiratban jelent meg rövid méltatás Békésy Györgyről.¹²

A *Kép- és Hangtechnika* “A legújabb akusztikus Nobel-díjas: Békésy György” címmel, (M) aláírással, az *Orvosi Hetilap* “Békésy György Nobel-díjas” címmel, aláírás nélkül közölte ezeket a cikkeket. A *Gyógyszerészet* és a *Nyelvtudományi Közlemények* már csak a következő évben foglalkozott pár oldalas írásokban Békésyvel, de ők legalább a szerzők nevét is feltüntették.

Egyedül az *Élet és Tudomány* (1961: 1544–1547) reagált gyorsan és több oldalon az eseményre: Békésy egyik volt magyarországi munkatársa, dr. Halm Tibor írta a cikket “Amiért Békésy György Nobel-díjat kapott...” címmel, majd fél évvel később a *Fizikai Szemlében*¹³ jelent meg Békésy egyetlen volt hazai doktorandusza, Tarnóczy Tamás – akkor már az MTA Akusztikai Kutatócsoportjának vezetője – tollából részletes tanulmány “Békésy György halláskutatásai” címmel.

¹¹ A mintegy 25 oldalas tanulmány címe: “Concerning the pleasures of observing, and the mechanics of the inner ear.” Megjelent: a hollandiai Elsevier kiadó az 1942 és 1962 között tartott orvosi-élettani Nobel-előadások kötetében..

¹² Radnai Gyula: *Békésy György születésének 100. évfordulójára*. Természet Világa, 130. évf. 1999. 1.rész, 2. rész

¹³ Tarnóczy Balázs: *Békésy György halláskutatásai*. Fizikai Szemle, 1962/7.

Pedig az országnak visszhangoznia kellett volna Békésy György nevét, hiszen a háború óta ő volt az első magyar származású tudós, akit Nobel-díjjal tüntettek ki.

A Nobel-díjas nemes Békésy György „hazacsalogatásának” diplomáciai kudarca

Az ÁVH már 1949-től 1956-ig foglalkozott vele „Ocskay” fedőnéven. A dossziét 1958-ban irattárba helyezték. Ennek anyagából csak néhány, 1952-ben íródott oldal maradt meg (ez az 1961-ben nyitott új dossziében megtalálható.) Eszerint Békésyt – honvágyát, édesanyja iránti szeretetét és a magyar állampolgárságához való ragaszkodását kihasználva – haza akarták hozni, illetve, sikertelenség esetén, be akarták szervezni.¹⁴

Ha a II. világháború utáni első magyar származású Nobel-díjas, Békésy György hazatért volna, azt a szocialista Magyar Népköztársaság sikereként lehetett volna felmutatni: egy nagy tudós számára képes az ország elfogadható élet- és kutatási körülményeket nyújtani.

Békésy nem sejtí, hogy a Nobel-díj a magyar hatóságok érdeklődése miatt tényleges veszélyeket jelent a számára. Simonovits István, az egészségügyi miniszter első helyettese 1961. november 2-án feljegyzésben javasolja Óvári Miklósnak, az MSZMP KB Tudományos és Kulturális Osztálya vezetőjének, hogy Békésyt hívják haza. Előzőleg konzultált Halm Tibor alezredessel – a Gyáli úti kórház Repülő Egészségügyi Osztály Magassági Állomásának vezető főorvosával –, aki a negyvenes évek elején repülőorvosként került kapcsolatba Békésyvel. „Igen jó baráti (tegező) viszonyban voltam vele. Édesanyja szerint is kevés barátja közül engem kedvelt a legjobban” – állítja Halm. [12]

Békésy helyzetének ismeretében a cél 1962 áprilisára egyértelműen kimondatott. „Annak, hogy dr. Békésy György Nobel-díjas fizikus visszatér hazájába és kutatásait itthon folytatja, nagy politikai jelentősége lenne”, és „célunk Békésit operatív kombinációkkal befolyásolni, hogy véglegesen Magyarországon telepedjen le”.¹⁵

A pártközponttól kapott utasítás alapján a hírszerzés 1962 elejétől foglalkozik az ügyel. Halmtól - aki maga is meghívott - értesülnek először arról, hogy szeptember 5-8. között a hollandiai Leidenben rendezik meg a VI. Nemzetközi Audiológiai Kongresszust, Békésy elnökletével.

Végül eljött a leideni utazás ideje. Halm doktort még Svájcba szóló vonatjeggyel is ellátták, ha szükség volna arra, hogy Békésyvel Hollandiából oda tovább menjen. A katonaeorvos mégis csak a helyszínen szembesült azzal, hogy a konferencia pontos helyszíne nem Leiden, hanem a tengerparti Noordwijk. Mire Halm megérkezett, a magyar küldöttség többi tagja már három napja ott tartózkodott, és arról számolhattak be neki, hogy Békésy láthatóan nem örül annak, hogy a magyarok annyira körülveszik. Ezek után vette észre Halm¹⁶ a Nobel-díjas fizikust az elnöki pulpituson, és Révésszel¹⁷ együtt üdvözölték is őt. Az előzetesen egyeztetett terv ekkor felborult: Révész egyből a dolgok közepébe vágott, és előadta Békésynek, hogy hazavárják: másfél millió forintot, munkatársakat, intézetet tudnak számára biztosítani Magyarországon. A hirtelen hívásra Békésy higgadtan reagált. Elmondta, hogy még évekig szerződés köti Amerikába, és addig is olyan eszközökre van szüksége, amelyeket csak az Egyesült Államokban, azon belül is Cambridge-ben (Massachusetts) tudnak számára biztosítani. A szerződése lejártá után pedig nem akar többet audiológiával foglalkozni; mégis, „azután komolyan szó lehet hazatéréséről”.

Békésy az öt szállodai szobájában felkereső Halmnak elárulja, hogy nagyon fél az amerikaiaktól, ezért olyan tartózkodó, óvatos. Ha ő valahova megy, az elnök tanácsadói „mindig azt latolgatják, hogy nem jelent-e veszélyt az USA-nak, ha valakivel szóba állok” Egy alkalommal például valamely északi államban az oroszokkal beszélgetett, amit az amerikaiak nem vettek jó néven. A tudós félelmeit, szorongásait nyilván felfokozzák a CIA-tól kapott figyelmeztetések és információk a rá leselkedő veszélyekről. Közli Halmmal, hogy az anyja által küldött leveleket elolvasta és elégette, azokat nem tarthatja magánál, mert nevek szerepelnek benne. Kéri, hogy az anyja soha ne említsen neveket a

¹⁴ Gervai András. *Titkos Magyarország. Kalligram K.*, 2015. 78.–84. o. ISBN: 978-615-5454-50-9

¹⁵ Csizmadia Ákos: *A „stockholmi levél.”* Technikai történeti források, 2011/3. 131–141.; DOI:10.17107.

¹⁶ Dr. Halm Tibor (1910–1992) orvos ezredes, orr-fül-gégész.

¹⁷ Dr. Révész Tibor (1915–1986) orr-fül-gégész, a kommunista Hollán Zsuzsa férje

leveleiben, és röviden írjon. Legfeljebb egy jó fényképet küldjön magáról, de csoportos fényképeket ne – ezeket is megsemmisítette. Arról is meg van győződve, hogy leveleit felbontják.

Kardos őrnagy néhány héttel később úgy értékeli, hogy Révész erőszakosan lépett fel, kész tények elé állította Békésyt. Akárhogy is: a gondosan megtervezett akció dugába dőlt. A hírszerzés most kezdhet újabb légvárakat építeni. Leidenből Békésy megüzeni Halmmal, hogy hazája iránti hálája jeléül „*a Nobel díjat, amely színarany és az oklevelet a Nemzeti Múzeumnak akarja eljuttatni, de csak akkor, ha a Nemzeti ügy fogja őrizni, mint a régi magyar kódexeket.*” A magyar pártvezetők és hírszerzők lázba jönnek ettől a gesztustól, még inkább szeretnék Békésyt Magyarországon vendégül látni.

Békésy Leidenből, Svájcba utazik és felkeresi Dr. Misura Tibor¹⁸ orr-fül-gégész professzort, hogy referenciát kérjen Révész Györgyről. Aki kategórikusan megmondja Békésynek, hogy Révész György egy szavahihetetlen kommunista, őt is kifúrta az állásából melyet Réthi Aurél¹⁹ prof ajánlott neki. [13]

1962. április 19-én a Békésyvel való „operatív foglalkozásra” javaslat készül, amelyet a belügyminiszteren kívül Biszku Béla²⁰, Kállai Gyula²¹ és Nemes Dezső²² hagy jóvá. Nemes ugyanakkor (április 23-i feljegyzése szerint) aggályosnak tartja, hogy ha Békésy, félve az amerikaiaktól, nem mer Magyarországra látogatni, „*akkor a Tudományos Akadémia meghívását aligha fogadja el. [...] erőltetése nem lenne célszerű. Egyetértek azzal, hogy Békésit Moszkvában Szipka elvtárs látogassa meg [...] ha Békési kívánja, részére konzuli útlevelet adjon, amellyel ide és visszautazhat. Azt is járható útnak tartom, hogy hontalan útlevéllel jöjjön, de kieszköznének, hogy magyarországi látogatását ne jegyezzék be a papírjába.*”

Békésy júniusban tíz napot tölt el Moszkvában és más szovjet városokban. A nagykövet, Szipka József meghívja őt, hogy tárgyaljon vele, de Békésy nem megy. Halm úgy véli, Békésy fél a magyar követségtől, egyáltalán, a magyarokkal való találkozást terhesnek tartja.

A hírszerzés feladja a játszmát. Azért is, mert Békésy már nem fontos. A magyar-amerikai titkos alkunak köszönhetően ugyanis az előző év végén levették az ENSZ közgyűlés napirendjéről a „magyar kérdést.” Megszűnt hazánk nemzetközi elszigeteltsége, az országimázs javításához már nincs szükség a világhírű magyar származású tudósok segítségére. **Békésy 188 oldalas dossziéját 1965. április 9-én lezárják, irattárba helyezik, 2045. április 9-ig titkosítják.**

A magyar diplomáciát olyan személyek irányították, akik meg voltak győződve a saját felsőbbrendűségéről és képtelenek voltak elképzelni, hogy a nyugatra disszidált magyar értelmiség sokkal intelligensebb náluk. Különösen a zsenik, mint Békésy György, aki nagyon pontosan tájékozódva volt az itthoni helyzetről. A Nobel-díjasok minden évben találkoznak, tartják egymással a kapcsolatot. A Stockholmba élő Hevesy György 1945 utn egyszer se látogatott haza. Az Amerikában élő Szent-Györgyi 1978-ban, mint amerikai delegáció tagja hazalátogat 4 napra, amikor a Szent Koronát hazahozzák az Amerikai Egyesült Államokból. Békésy úgyszólván nem találkozott egyetlen olyan nyugati országban élő magyar szakemberrel, aki az 1960-as években hazamert volna jönni. Mindenki félt a Magyarországi haza látogatástól.

Készítettünk egy táblázatot, amely még azt is tükrözi, hogy Békésy György abban a speciális helyzetben volt, hogy hazájában a saját személyi adatait is megváltoztatták.

¹⁸ Misura Tibor (1915–2008) orr-fül-gégész, 1956-ban letartóztatják, ahogy kiszabadul Svájcba disszidál. Könyvében: *Életem, hivatásom tükrében. 51-53.o. ezt írja.* „1945. január 18-án nagyon vártam, hogy megérkezik Aurél bácsi, és jön a kofferjáért. Így is történt: másodmagával megjelent az István kórházban, ahol én a háborús időket töltöttem és ahol dolgoztam Nem egyedül jött, Révész Gyurival, a leendő Fül-Orr-Gége Klinika igazgatójával együtt. Félrehívott, s a következőket mondta: Ez a Révész nem megy le a nyakamról, s kénytelen voltam megígérni neki, miután óriási befolyása van a pártban, Hollán Zsuzsa révén, hogy ő lesz az első emberem. De Téged változatlanul szeretlek, s nagyon szeretném, ha te lennél a másik munkatársam. A Rókus kórházban már közel állt a kinevezéshez.

¹⁹ Réthi Aurél (1884–1976) orr-fül-gégész

²⁰ Biszku Béla (1921–2016) magyar kommunista politikus – „a puha diktatúra legkeményebb ökle.

²¹ Kállai Gyula (1910–1996) magyar kommunista politikus.

²² Nemes Dezső (1908–1985) magyar kommunista politikus, az MTA tagja.

Személyi adatok	1945 előtt	Magyarországon 1949–1961	Külföldön 1961–1972	Magyaror. 1961–1988	Magyaror. 2020-ban
Vezeték név	Békésy	FRIED Egy pécsi perben	Békésy	A pécsi pert nem semmisítették meg	A pécsi pert nem semmisítették meg
Kereszt név	György János, József	György	Georg	György	György
Elő név	nemes	Előnév használat eltörölve	von	Előnév használat eltörölve	Előnév használat eltörölve
Foglalkozás	egyetemi tanár	Megfosztva ettől	egyetemi tanár	Megfosztva ettől	Poszthumusz sem rehabilitálták
Minősítés	akadémikus	Megfosztva az akadémikusságától	Nobel-díjas akadémikus	Megfosztva az akadémikusságától	Csoportban rehabilitálva MTA egyedi dokumentumot nem adott ki
Állampolgárság	magyar	magyar	magyar	magyar	Interneten: amerikai!!!

A magyarországi pártszervek ténylegesen nem ajánlottak fel semmi olyat, amiért Békésy érdemesnek találta volna, hogy hazajöjjön. Ha nagyon alaposan analizáljuk Békésy magatartását és viselkedését, akkor a fenti táblázat mutatja, hogy Magyarországon számára annyira kedvezőtlenek voltak a személyi adataival történő visszaélések, hogy komolyan nem gondolkodhatott a hazatérésen.

Az ÁVH jelentésben is megtalálható, hogy Békésy magyar állampolgár. Békésy elmondja sógorának Passuth Lászlónak²³, hogy minden egyes évben, Washingtonban kifizette a magyar állampolgársága meghosszabbításáért megkívánt összeget. [14]

Az internet állításával ellentétben Békésy György magyar állampolgárként hunyt el Honoluluban.

A tudóst 1969. november 12-én a Semmelweis Orvostudományi Egyetem díszdoktori címmel tünteti ki, amit azonban nem Budapesten vesz át, hanem az Amerikai Egyesült Államokban.

1971-ben régi magyarországi tanítványa és kollégája, Tarnóczy Tamás még megpróbálta hazahívni a Budapesten rendezett 7. Nemzetközi Akusztikai Kongresszusra, de Békésy ekkor már nem vállalkozott ilyen hosszú útra. A nagy tudós a következő évben elhunyt.

Békésy György végrendelete

Békésy György életének utolsó 3-4 évében – ekkor már Honoluluban élt – nem érezte jól magát és többször megműtötték. [15]

Éppen ezért végrendeletet készített, ennek magyar fordítását az alábbiakban közöljük, míg az eredeti angol szöveg megtalálható a cikkhez csatolva (*Melléklet 3.*); nemes Békésy György, 1972. június 13-án hunyt el Hawaii-ban. Az 1970. október 12-én írt végrendelete a következőképpen szól:

²³ Passuth László (1900–1979) író, Békésy húgának, Lolának a férje. „A nagy magányos” Magyar Nemzet, 1977, jan. 7.

BÉKÉSY GYÖRGY VÉGRENDELETE

Én, BÉKÉSY GYÖRGY, Hawaii állam Honolulu városának és megyéjének lakója, egészséges és ép elmével és emlékezettel rendelkezve, ezúton megalkotom, közzéteszem és kijelentem, hogy ez a Végrendeletem, ezúton pedig visszavonom valamennyi eddig megfogalmazott végakaratomat.

ELSŐ CIKK: Kijelentem, hogy nőtlen vagyok.

MÁSODIK CIKK: Rendelkezem afelől, hogy a maradványaimat elhamvasszák, és a hamvaimat szétszórják. Amennyiben halálom nem Hawaii-on ér, a hamvasztásra a legközelebbi erre alkalmas helyen kell sort keríteni, a maradványaimat pedig nem szükséges visszajuttatni Honoluluba erre a célra.

HARMADIK CIKK: Elrendelem, hogy (továbbiakban:) a Végrehajtóm kifizesse valamennyi adósságomat, temetési és adminisztrációs költségemet, valamint az ezen Végrendelet által felszámolt birtokom fennmaradó részéből valamennyi hagyatéki, utódlási és átruházási adó megfizetésére kötelezem, melyet halálom következtében keletkezett az Egyesült Államok vagy bármely állam, terület elrendelése szerint, vagy a terület birtoklása miatt függetlenül attól, hogy az örökösdés alá vont ingatlanoknak vagy külső átadásoknak tulajdoníthatók-e.

NEGYEDIK CIKK: minden vagyonom fennmaradó részét, legyen az ingó, ingatlan vagy vegyes, függetlenül annak elhelyezkedésétől és természetétől, és minden olyan vagyont, amely felett rendelkezem akár kinevezési joggal, akár más módon, a NOBEL ALAPÍTVÁNY (Sturegatan 14, Stockholm, Svédország) részére hagyományozom, mely szervezet készségét fejezte ki műtárgygyűjteményem sértetlen megőrzését illetően.

Amennyiben a Nobel Alapítvány halálomkor már nem létezik, illetve ha elutasítja a hagyatékot, minden fent említett maradék vagyonomat átadom és átörökítem a LOS ANGELES COUNTY MUSEUM OF ART részére (5905 Wilshire Boulevard, Los Angeles, California).

Az a vágyam, hogy műtárgygyűjteményemet sértetlenül őrizték meg, amennyiben lehetséges.

ÖTÖDIK CIKK: Kinevezem és felszólítom a BISHOP TRUST COMPANY LIMITED, hawaii társaságot, hogy legyen a jelen Végrendeletem Végrehajtója, és kijelentem, hogy kinevezett Végrehajtóként semmiféle biztosítékra nincs szükség. Amennyiben a hagyatéki vagyonom részét képező készpénz nem lesz elegendő a jelen végrendelet harmadik cikkében leírt költségek fedezéséhez, és a fent említett költségek fedezéséhez elegendő készpénz előállításához szükség lesz, arra utasítom a végrehajtómat, hogy konzultáljon annak a szervezetnek a meghatalmazott képviselőjével vagy képviselőjével, amely maradék vagyonomat a jelen végrendelet negyedik cikkének értelmében hagyatékként megkapja, és biztosítsa ennek a szervezetnek a támogatását, mielőtt a vagyonom részét képező bármely rész áruba bocsátását megkezdené.

A fenti okiratot magam jegyeztem

1970. október 12. napján, Honolulu városában, Hawaii-on.

Georg von Békésy

Ki kell emelnünk a végrendeletnek egy rendkívül jelentős részét. A végrendeletből megállapítható, hogy Békésy György tehetős ember volt és vagyonát műtárgyakra költötte. Hagyatékának anyagi része a világ több pontját gyarapítja – leghíresebb a Nobel Alapítványnak ajándékozott művészeti gyűjteménye. Ebből 1974 decemberében nyílt kiállítás Stockholmban, a Nobel-díj átadási ceremóniát megelőzően, a kelet-ázsiai múzeumban. Erről könyv is készült Jan Wirgin: *The Georg von Békésy Collection*. Published by the Nobel Foundation, Stockholm, 1974. [16]. A könyvben Prof. Dr. Békésy György Nobel díjas tudós életében a föld sok országából összegyűjtött hagyatékának ismertetése található. A gyűjtemény darabjainak származási helyei, majd azokról képek és leírások.

A tárlatot a svéd király nyitotta meg és a megnyitón azt mondta, hogy ez a legjelentősebb adomány, amelyet a Nobel Alapítvány kapott, valaha is, bármely Nobel-díjas tudóstól.

Az eseményre meghívták a stockholmi magyar nagykövetet, Nagy Bélát is, és kérték, hogy az amerikai és a svéd zászló mellett kithessék a magyart is. A magyar külképviselet kérdéssel

fordult az otthoniakhoz: „A zászlókitevéssel kapcsolatban nem tudok javaslatot tenni, mivel nem ismerem a Békésyvel kapcsolatos hazai értékelést.”!

A Békésy György végrendeletének utóöngései

A Nobel-díjas Békésy György hagyatéka az Amerikai Egyesült Államokból 1995. július 13-án érkezett meg Budapestre. Ez a hagyaték a Békésy által készített és használt készülékeket és táblázatokat tartalmazza.. [17] A hagyatékot a diósi Rádió- és Televíziómúzeum Békésy-emlékszobáiban tekinthetik meg az érdeklődők.

Jelen cikk írója, kérte a Nobel Alapítványt, hogy a birtokában levő Békésy műtárgyakat egy kiállítás erejéig adja kölcsön Magyarországnak. A Nobel Alapítvány e kéréstől nem zárkózott el. A Nobel Alapítvány ezt elismerte Magyarország stockholmi Nagykövetségének is, amely erről értesítette a Külügyminisztériumban Schöbert Márton helyettes államtitkárt. Az alulírott kérésére a Magyar Nemzeti Múzeum írásban vállalta, hogy 1922-ben termet biztosít a Békésy műtárgyakról rendezendő kiállításra. A Külügyminisztériumban Várkonyi Márta fogja koordinálni a Békésy-projektet. Jelen cikk szerzője, 2020. december 21-én személyesen találkozott a Külügyminisztériumban Várkonyi Mártával és arról tárgyaltak, hogy a Magyar Stockholmi Nagykövetség meg kellene érdeklődjön a Nobel Alapítványtól, hogy milyen feltételekkel adnák kölcsön a Békésy műtárgyakat Magyarországnak. Készítettünk egy 2021-es naptárat (*Melléklet 4*) Békésy György portréjával és a hallásmélet logójával, mert 2021-ben fogunk megemlékezni a Nobel-díj átvételének 60 éves évfordulójáról.

Reméljük, hogy 2022-ben a Magyar Nemzeti Múzeumban a hazai és nemzetközi érdeklődők, a Békésy műtárgyak kiállítását nézhetik majd meg.

Summary: There were hundreds of representatives of the Hungarian school of biophysics, and it is strange that no biophysicist has ever intended to commemorate the first internationally renowned Hungarian biophysicist, Nobel Laureate, Georg von Békésy.

Békésy comes from a Transylvanian noble family, and just as aristocrats usually find a way to work things out even in the most extreme situations, his case will be a good example of this, too. He was intellectually far superior than those working at the Experiment Station of the Post Office, however, showing off his high professional skills were not important for him, instead he wished to specifically prove his own intellectual potential.

György János József was the first child to dr. Alexander von Békésy and Paula Mazaly, and he was born on June 3, 1899 in Budapest. His sister Lola was born in 1900, her husband László Passuth (1900–1979) was a writer, and from this marriage a daughter named Krisztina was born in 1937. Lola died in 1989. The third child, Miklós was born in 1903, and he married Mária Horváth. In 1955, Marianna was born from this marriage. Miklós died in 1980.

The Hungarian physicist Georg von Békésy, who left Hungary in 1946, was awarded the Nobel Prize in physiology or medicine in 1961. At that time he was working at Harvard University.

If it is worth pointing out what Bekesy received from the Nobel Foundation, it is even more important to recall what he gave to the same Foundation. To be sure, he is the only Nobel Laureate scientist in the entire history of the Nobel Prizes who bequeathed his collection of precious art objects and all the rest of his properties to the Nobel Foundation that he made his exclusive successor.

Bekesy's distinguished attention and original approach to the role and activities of the Foundation is radiantly described in his speech delivered at the Nobel banquet:

„Your Majesties, Your Royal Highnesses, Excellencies, Ladies and Gentlemen.

It is hard to find words that can adequately express my feelings of gratitude for this high honor that has been bestowed upon me. But as I stand here detached from the laboratory and my

colleagues, I ask you to remember, besides me, all the acousticians, communication engineers, psychologists, and otologists who thank you at the same time that someone from this very complex team has been honored.

It is easy to explain why I personally feel so greatly honored. I have always enjoyed the honors I have received from relatively small countries and small universities. Maybe it has something to do with the small size of the cochlea, but more probably it is related to the fact that small countries are sometimes extremely efficient and it is hard to compete with them when it comes to the question of quality. Having been educated in Switzerland I have always admired the small watches, and they suggested in my younger years the question, how is it possible to produce something that everybody likes? It was a surprise to me to find out that Sweden produced four items, internationally known and of outstanding quality: (1) an automatic telephone, (2) a wonderful camera, (3) stainless steel surgical instruments, and (4) the contribution of Alfred Nobel.

But aside from these concrete accomplishments, Sweden has attained something much more difficult, namely, the ability to make judgments of the value of scientific achievements over many decades, judgments that are internationally accepted in spite of the different customs, opinions, and interest of the different nations. In the Olympic games, we can measure time differences and distances, but in science an objective judgment is much more difficult to make. How can they do it? I know only one way, the method used by art lovers to differentiate between originals and counterfeits, and that is to compare and compare and compare. Comparing has helped me to distinguish between the outstanding and the less important scientific works. I think the Nobel prize committee probably does more reading and comparing than any other scientific body in the world. I think we are all grateful for this tremendously unselfish work which is hardly visible in the splendor of this festive occasion. Since the Swedish people make their judgments so slowly and carefully, I used to be afraid of their criticism. Later I learned to respect their criticism, though, because they showed me where my work could be improved.

As you may know, the first recipient of the Nobel prize in Otology, Robert Barany, also came from Hungary. I do not think that this is pure accident. Otology in Hungary had very high standards and there was a genuine interest in it. I have always had the impression that there must have been one outstanding man who set the pattern. For a long time I was not able to find his name in any handbooks, but one day I found out about him. His name was Horgy, and a small side street I used to walk on in Budapest was named after him. His work concerned eye movements connected with the vestibular organ, and because he was a proud Hungarian, he published only in the Hungarian language. This is rather hard to read, though not quite so difficult as Sanscrit. But even so, the scientific atmosphere he left behind him could be felt indirectly.

Your Majesty, I would like to thank you once more for the honor you have bestowed on the field of my scientific interest. This historical continuity, together with the fact that the ear is a point on which many scientific fields converge, gives me hope that whatever contribution I have been able to make will endure.”

In 1961-62 the cold war was at its worst (the construction of the Berlin Wall, Cuban missile crisis). The new Hungarian political authority, which took rigorous retaliatory measures after the 1956 Hungarian revolution, strived for better recognition: the „Hungarian question” had been a case at issue in the United Nations until 1963. In this situation the home coming of professor Békésy, and providing opportunity for him to do researches, would have been a great political success.

The under-secretary of Ministry of Health István Simonovits took the initiative calling Békésy home, and the Hungarian state security also tried it – or at least a short visit home – with the help of a friend of Békésy, Tibor Halm. Although Békésy’s whole family lived in Hungary and he would hardly get used to the American life he never came back to Hungary or visited the country. Yet, he offered his Nobel Prize Medal to Hungarian National Museum at a meeting in September 1962. The hand-over did not happen at last.

In examining the personality of Nobel Laureate biophysicist Georg von Békésy, there are three things that, in our opinion, stand out for those who want to succeed in biophysics:

- 1) Very thorough professional knowledge.
- 2) Persistence in research.
- 3) Professional ideas.

Békésy has undergone psychologically significant paradigm shifts. From 1947 in the United States, as a head of institute, he had a serious income and at that time began collecting old works of art as a hobby. In this case, the projection of old cultural memories manifested itself in another passive hobby, which in turn became an active art collection. Békésy, in his will, donated his art collection to the Nobel Foundation. With this gesture, he made further paradigm shifts: 1) After Nobel, he gave the most valuable gift to the Nobel Foundation; 2) We hope that after 50 years, this art collection will also be on display in Hungary in 2022 in the form of an exhibition, because the Nobel Foundation – at the request of the author of the article – contributed to this.

Dear biophysical contemporaries and future biophysical generations: Accumulate three things for yourself: thorough professional knowledge, perseverance in research, and creating original ideas as intellectual products.

Irodalomjegyzék

- [1] Vincze János: *Igazságot az 1956-os forradalom szellemiségének!* NDP K., Budapest, 2016., ISBN: 978 963 9775 92 3
- [2] Békés, Csaba és Kecskés D., Gusztáv, eds. (2006) *A forradalom és a magyar kérdés az ENSZ-ben, 1956-1963: Tanulmányok, dokumentumok és kronológia.* Magyar ENSZ Társaság, Budapest. ISBN 963 86322 4 0
- [3] Vincze János (szerkesztésében): *Emlékezünk orvosainkra.* NDP K., Budapest, E sorozatban 2008 és 2020 között, 50 kötet jelenet meg. 18.000 oldalnyi terjedelemben.
- [4] Marx György: *A marslakók érkezése.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 2000. ISBN: 9584938421232
- [5] Hargittai Balázs, Hargittai István: *A marslakók bölcsessége.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 2016. ISBN: 9789630596459
- [6] Vincze János: *Magyar Nobel-díjasok.* NDP K., Budapest, 2020. ISBN: 978-963-57197-14
- [7] Hargittai István: *The Road to Stockholm Nobel Prizes, Science and Scientists.* Oxford University Press. 2002.
- [8] Janos Vincze, Gabriela Vincze-Tiszay: *Prof. Dr. nob. Georg von Békésy, Nobel Laureate.* Humanities and Social Sciences. 2020; 8(5): 145–148.
- [9] Nagy Ferenc: *The Nobel Foundation and Georg von Békésy.* Better K., Budapest, 1999.
- [10] Sumonyi Zoltán: *Tessék mondani, milyen vallású?* Corvina, Kiadó, 2020., 146–147.o.
- [11] Vincze János: *nemes Békésy György az orvosi Nobel-díjas.* NDP K., Budapest, 2019. ISBN – 978 615 5719 55 4
- [12] Gervai András: *Titkos Magyarország.* Kalligram Kiadó, 2015., ISBN: 978-615-5454-50-9.
- [13] Dr. Missura Tibor: *Életem, hivatásom tükrében.* Accordia, St. Galen, 2010.
- [14] Passuth László: *A „nagy magányos”.* Magyar Nemzet 1977. jan.7.
- [15] Vincze János: *A Nobel-díjas nemes Békésy györgy magyarságtudata.* Polgári Szemle, 2020; 16(4-6): 230–242.
- [16] Jan Wirgin: *The Georg von Békésy Collection.* Published by the Nobel Foundation, Stockholm, 1974.
- [17] Kovács Gergelyné: *A Békésy kiállítás története.* In: Rádió- és Televízió-múzeum. Budapest, 1996., 38–67.

Melléklet 1.

DIOECESIS QUINQUE - ECCLESIENSIS (HUNGARIA)

Pécsi Egyházmegye

PAROCHIA ROM. CATH.

Róm. Kat. Plébánia

LOCUS, VIA ET NR.

Helység, utca, házszám

Telefon / Fax

E-mail

Nr. 1273-1/2017.

Pécs-Székesegyház

TESTIMONIUM DE MATRIMONIO HÁZASULTAK ANYAKÖNYVI KIVONATA

TOMUS Kötet	IV.	PAGINA Lap	83-84.	ANNUS Év	1898.	NUM. CUR. Folyószám	17.	
TEMPUS COPULATIONIS Az esketés ideje		1898. augusztus 17.						
SPONSUS A vőlegény		NOMEN / Neve Alexander Békési dr. (királyi ipari felügyelő, 38 éves)						
		RELIGIO / Vallása helv. conf.				CŒLEBS / Nőtlen ☒		VIDUUS / Özvegy ☐
		LOCUS ET TEMPUS NATIVITATIS / Születési helye és ideje Kolozsvár						
		LOCUS ET TEMPUS BAPTISMI / Keresztelés helye és ideje Kolozsvár						
		DOMICILIUM / Lakóhelye Budapest						
		NOMEN PARENTUM Szülei neve Josephus Békési, helv. conf. Julianna Szabo, helv. conf.						
SPONSA A menyasszony		NOMEN / Neve Paulina Mazaly (21 éves)						
		RELIGIO / Vallása rom. cath.				CŒLEBS / Hajadon ☒		VIDUA / Özvegy ☐
		LOCUS ET TEMPUS NATIVITATIS / Születési helye és ideje Cadjevica (Slavonia)						
		LOCUS ET TEMPUS BAPTISMI / Keresztelés helye és ideje Cadjevica						
		DOMICILIUM / Lakóhelye Budapest						
		NOMEN PARENTUM Szülei neve Josephus Mazaly, r. c. Aloysia Adler, r. c.						
NOMEN, RELIGIO ET DOMICILIUM TESTUUM A tanúk neve, vallása, lakóhelye		Joannes Erreth, advocatus, r. c. Stephanus Lösch, centurio, r. c.						
NOMEN ET OFFICIUM COPULANTIS Az eskető pap neve és hivatala		Ignatius Károly, abbas parochus						
LICENTIAE, DISPENSATIONES Engedélyek, felmentések								
ADNOTATIONES Feljegyzések		Dimissio sponsi et tanúsítvány vid[entur] in archiv[o] sub numero. 298/1898.						

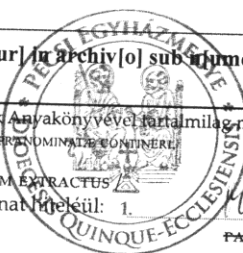
Alulírott igazolom, hogy ez a kivonat a fent nevezett plébánia Házasultak Anyakönyvével tartalmilag megegyezik.

INFRASCRIPUS TESTOR HÆC OMNIA IN LIBRO MATRIMONIUM PAROCHIAE ROM. CATH. SUB NOMINE CONTINERI

DATUM: Pécs, 2017. április 30.

IN FIDEM EXTRACTUS

A kivonat készült: 1.

PAROCHUS / plébános
utánírás / utasítás

Melléklet 2.

82/2017 szám.

Keresztlevél

Testimonium de baptismo

Ország MAGYAR
Regnum
Egyházmegye
Dioecesis ESZTERGOMI-EVÁNGELISTA
Megye
Comitatus BUDAPEST
Plébánia
Parochia Krisztinavárosi Havas Boldogasszony
A bejegyzés éve 1899
Annus
X. kötet. 130 lap. Sorsz. 248
tomo pag. Num. cur.

A születés helye, éve, hava, napja Locus, annus, mensis, dies nativitatis		1899. június 3.	
A keresztelés éve, hava, napja Annus, mensis, dies collati baptismi		1899. június 21.	
A megker. Baptisati	neve nomen	György János József	
	neme sexus	fi masc.	A
	nő femina	-	
A szülők - Parentum	teljes neve, vallása, foglalkozása nomen, religio, conditio	Dr. Békésy Sándor av. ref. Mazaly Paula nk m. kir. ipari főfelügyelő	
	születésének helye és ideje locus et tempus nativitatis	/	
	lakóhely domicilium	Budapest I. Pauler v. 1/7.	
A keresztszülők teljes neve, vallása, foglalkozása Nomen Patrinorum, eorum religio, conditio		Erreth János nk Mazaly Erika nk pécsi ügyvédi kamara kajalon előke, országos kath. a... i követ	
A keresztelő pap neve és hivatala Nomen et officium baptisantis		Károly Ignác apát-plébános Pécs	
Feljegyzések Adnotationes		Géozine Bonifay S. pécsi kir. közjeg. előtt 1898. 18/7. 295. szám alatt felvett szerződés alapján kezelve	

Alulírott bizonyítom, hogy ez a kivonat a fentnevezett plébánia Keresztelés Anyakönyvével tartalmilag megegyezik.
Infrascriptus testor haec omnia in Libro Baptisatorum parochiae rom. cath. supranominatae contineri.

Kelt Budapest, 19. 2017 évi hó. 26. n.
Datum

SZÖVORG Ny.

Másikára
ir. vez.

Melléklet 3/1.

5581

12.

For Probate

JUN 20 1977

R. S. Yamada

Clerk

LAST WILL AND TESTAMENT

OF

GEORG VON BEKESY

I, GEORG VON BEKESY, a resident of the City and County of Honolulu, State of Hawaii, being of sound and disposing mind and memory, do hereby make, publish and declare this to be my Last Will and Testament, hereby revoking all other wills and codicils by me heretofore made.

ARTICLE FIRST: I declare that I am unmarried.

ARTICLE SECOND: I direct that my remains be cremated and the ashes scattered. In the event of death outside of Hawaii, I direct that cremation be arranged for at the nearest available place and that my remains not be returned to Honolulu for such purpose.

ARTICLE THIRD: I direct my Executor, hereinafter named, to pay all my just debts and funeral and administration expenses and also to pay out of the residue of my estate disposed of by this Will, all estate, inheritance, succession and transfer taxes imposed by the United States or any state, territory or possession thereof on my estate by reason of my death, whether attributable to properties subject to probate administration or to outside transfers.

ARTICLE FOURTH: All of the rest, residue and remainder of my estate, real, personal and mixed, wheresoever situated and of whatsoever kind, and any property over which I may possess a power of appointment by will or otherwise, I give, devise and bequeath to THE NOBEL FOUNDATION, Sturegatan 14, Stockholm,

I do hereby certify that this is a full, true, and correct copy of the original on file in this office.

R. S. Yamada

Clerk, Circuit Court, First District
State of Hawaii

By

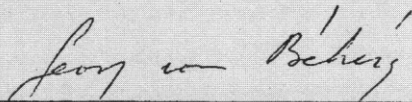
Melléklet 3/2.

Sweden, which organization has expressed a willingness to preserve my art object collection intact.

In the event the Nobel Foundation shall either not be in existence at the time of my death or disclaim this bequest to it, then I give, devise and bequeath all of my said residuary estate to the LOS ANGELES COUNTY MUSEUM OF ART, 5905 Wilshire Boulevard, Los Angeles, California. It is my desire that my art object collection be preserved intact if at all possible.

ARTICLE FIFTH: I nominate and appoint BISHOP TRUST COMPANY, LIMITED, a Hawaii corporation, to be the Executor of this my Last Will and I direct that no bond shall be required of it as said Executor. In the event that the cash forming a part of my probate estate shall not be sufficient to satisfy the expenses described in Article Third of this Will and it shall be necessary to raise sufficient cash for the payment of said expenses, I direct my Executor to consult with and secure the approval of the authorized representative or representatives of the organization to whom my residuary estate is bequeathed under Article Fourth of this Will prior to commencing the sale of any of the other assets forming a part of my estate.

The foregoing instrument is subscribed by me on the 12 day of October, 1970, at Honolulu, Hawaii.

GEORG VON BEKESY

The foregoing instrument, consisting of this and two (2) other pages (including that on which our signatures appear,

Melléklet 3/3.

initialed by the Testator), was subscribed on the date which it bears, by the Testator, GEORGE VON BEKESY, and at the time of subscribing was declared by him to be his Last Will and Testament. The subscription and declaration were made in our presence, we being present at the same time; and we at his request and in his presence, and in the presence of each other, have affixed our signatures hereto as witnesses.

William J. Hunt Residing at Honolulu, Hawaii

Mabel J. Porter Residing at Honolulu, Hawaii

James E. Whitford Residing at Honolulu, Hawaii

Ry

Melléklet 4.

ARS HUNGARICA BT.

"Nemcsak nyelvében, hanem jelképeiben is él a nemzet."

A 2020. ÉVBEN ALKOTOTT JELKÉPEK

2021

Január H K Sz Cs P Sz V 53 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	Február H K Sz Cs P Sz V 5 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28	Március H K Sz Cs P Sz V 9 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	Április H K Sz Cs P Sz V 13 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	Május H K Sz Cs P Sz V 17 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	Június H K Sz Cs P Sz V 22 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30
Július H K Sz Cs P Sz V 26 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	Augusztus H K Sz Cs P Sz V 30 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	Szeptember H K Sz Cs P Sz V 35 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	Október H K Sz Cs P Sz V 39 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31	November H K Sz Cs P Sz V 44 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	December H K Sz Cs P Sz V 48 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

